

INTERVENCIÓN DO ALCALDE DE ORDES

Nomeamento de Francisco Manuel Sandoval Verea como Cronista Oficial do Concello de Ordes

17 de outubro de 2026 – 12:30 horas.

Moi bo día a todas e a todos.

Estimado Francisco, familia Sandoval Verea, alcalde Manuel Viqueira, alcalde Manuel Regos, membros da Corporación municipal, autoridades presentes, veciños e veciñas de Ordes.

Quero comezar agradecendo a presenza de todas as persoas que hoxe nos acompañades neste acto tan especial.

Un agradecemento tamén a Jesús Pedreira Mirás e a Ofelia Rey polas súas intervencións, e á concelleira Susana García Gómez polo traballo desenvolvido como instrutora do expediente que nos permite celebrar este nomeamento.

Hoxe é un día importante para Ordes. Un deses días que, aínda que poidan parecer sinxelos, teñen un significado que vai moito máis alá do propio acto institucional que estamos a celebrar.

Porque hoxe non estamos aquí simplemente para entregar un título, un pergamiño ou un distintivo.

Estamos aquí para recoñecer unha excelsa labor vital dedicada ao coñecemento, á investigación e á divulgación da nosa historia.

Pero, sobre todo, estamos aquí para dar un paso, digo ben, un paso moi importante na conservación da memoria colectiva do noso concello.

E permitídemme que comece cunha reflexión.

Un pobo que non coñece o seu pasado dificilmente pode comprender o seu presente. E un pobo que esquece de onde vén corre o risco de non saber cara a onde quere ir.

Ordes ten unha historia que merece ser contada.

Unha historia que non comeza cos edificios na vila, coas estradas que o percorren ou coas institucións que aquí teñen cabida.

Comeza moito antes.

Comeza nas aldeas das nosas parroquias, nas casas familiares, nos camiños ou corredoiras, nas leiras e nas escolas.

Comeza nas mans e no talento dos nosos antepasados: no esforzo dos nosos labregos, no traballo dos artesáns, dos comerciantes, dos empresarios, na xente preocupada pola cultura e as letras, e de tantas persoas anónimas que, xeración tras xeración, foron construíndo día a día o Ordes que hoxe coñecemos.

Porque a historia dun concello non é a historia dos seus alcaldes, dos seus acordos ou das súas obras. É, por encima de todo, a historia da súa xente.

Da xente que traballou, que loitou, que emigrou, que regresou, que emprendeu, que prosperou, que educou os seus fillos e que, mesmo nos momentos máis difíciles, nunca deixou de mirar cara adiante.

E esa historia merece ser coñecida, respectada e transmitida.

Francisco:

Hoxe Ordes recoñece publicamente o teu traballo, a túa traxectoria e, especialmente, o teu compromiso con esta terra.

Naciches na Coruña, pero como xa todos sabemos chegaches a Ordes sendo aínda un neno. Aquí medraches, aquí estudaches e aquí están boa parte das túas raíces familiares e persoais.

E hai algo especialmente fermoso na túa traxectoria: que, despois de dedicar tantos anos ao estudo da historia, escolliches investigar tamén a historia do lugar no que medraches.

Poderías ter centrado toda a túa actividade investigadora noutros territorios ou noutras cuestións.

Pero unha parte moi importante do teu traballo dedicáchela a coñecer e explicar a realidade histórica de Ordes e da nosa comarca.

A través das túas investigacións achegáchesnos á organización do territorio, ás familias, á economía, á sociedade e á vida cotiá das persoas que habitaron estas terras séculos atrás.

Axudáchesnos a comprender mellor quen fomos.

E tamén contribuíches a recuperar e poñer en valor figuras tan importantes como Isabel Zendal -filla predilecta de Ordes-, unha muller cun amplo recoñecemento internacional pola súa xesta humanitaria, vinculada á nosa terra e cuxa historia merece ocupar o lugar que lle corresponde.

O teu traballo demostra que a historia non está formada unicamente polos grandes acontecementos.

Ás veces, a historia máis valiosa está agochada nun documento antigo, nun arquivo, nun apelido, nunha fotografía ou nunha pequena referencia que durante décadas pasou desapercibida.

E fan falta persoas coma ti, con paciencia, rigor e verdadeira vocación, para recuperar esas pequenas pezas e construír con elas o gran relato da nosa identidade.

Por iso, Francisco, este nomeamento non é un punto de partida para ti. É o recoñecemento institucional a un camiño que xa levabas moitos anos percorrendo.

E quero dicirche algo máis.

Grazas. Grazas por aceptar este nomeamento. Grazas por asumir esta responsabilidade.

E grazas por poñer o teu coñecemento, a túa experiencia e o teu compromiso ao servizo de Ordes.

Porque sabemos que detrás deste título hai moitas horas de estudo, moitos documentos consultados, moitas investigacións e tamén moitas renuncias persoais.

E por iso quero facer extensivo este agradecemento a toda a túa familia, que hoxe comparte contigo este momento tan especial.

Queridas amigas e amigos:

A creación e o recoñecemento da figura do Cronista Oficial ten para este Concello un significado que considero especialmente importante.

Un cronista non é simplemente alguén que escribe sobre o pasado ou o presente. É alguén que axuda a un pobo a conservar a súa memoria.

É unha ponte entre as xeracións que nos precederon, as que vivimos hoxe e as que virán despois de nós.

E esa responsabilidade é enorme.

Porque todos sabemos que o tempo pasa.

Pasan os anos, cambian as persoas, transfórmanse as aldeas, desaparecen oficios, cambian os costumes e evolucionan as formas de vida.

E, ás veces, sen decatarnos, perdemos pequenas partes da nosa historia que xa nunca poderemos recuperar.

Cantas historias quedaron sen escribir?

Cantas fotografías antigas permanecen gardadas nun caixón?

Cantos documentos familiares poderían axudarnos a comprender mellor o noso pasado?

Cantas lembranzas dos nosos maiores desapareceron sen que ninguén chegase a recollelas?

Por iso considero que o traballo dun cronista é tamén unha carreira contra o esquecemento.

Porque aquilo que non se documenta corre o risco de desaparecer. E aquilo que non se transmite ás novas xeracións acaba por perder unha parte do seu valor.

Ordes é un concello cunha identidade propia.

Un concello de trece parroquias, de tradicións, de festas, de encontros, de cultura e de vida comunitaria.

Un concello cunha profunda vinculación ao mundo rural, pero tamén cunha clara vocación comercial, empresarial e de servizos.

Un territorio que soubo evolucionar sen perder as súas raíces.

Un pobo de xente traballadora, emprendedora, solidaria e orgullosa da súa procedencia.

E estes valores non apareceron por casualidade.

Son o resultado de moitas xeracións que nos precederon.

Dos que abriron camiños cando non existían estradas.

Dos que levantaron negocios con enormes sacrificios.

Dos que marcharon á emigración buscando oportunidades e nunca esqueceron a súa terra.

Dos que defenderon as nosas tradicións, mantiveron vivas as festas das parroquias e contribuíron a crear comunidade.

O Ordes de hoxe é, en boa medida, a herdanza de todas esas persoas.

E creo que temos unha obriga moral con elas: **non esquecelas.**

Dito isto, tamén temos unha responsabilidade co futuro.

Porque Ordes non pode vivir unicamente da lembranza do que foi.

Debe continuar medrando, transformándose, creando oportunidades e construíndo un futuro mellor para os seus veciños e veciñas.

E estou convencido de que coñecer a nosa historia nos axudará a facelo con máis criterio, con máis identidade e con máis orgullo.

Queremos un Ordes moderno, dinámico e preparado para o futuro. Pero queremos tamén un Ordes que saiba de onde vén e que nunca perda a súa esencia.

Francisco (dende hoxe formalmente cronista de Ordes):

Hoxe comezas unha nova etapa na túa relación institucional co Concello de Ordes.

E permítame que desde a confianza, che traslade tamén unha petición.

Unha petición que creo que compartimos moitos dos que estamos aquí.

Oxalá dentro de moi pouco tempo vexamos o teu espazo na nosa web municipal e os andeis da nosa biblioteca cheos de publicacións, estudos, fotografías, documentos e crónicas sobre a historia de Ordes.

Oxalá poidamos ir construíndo, coa túa colaboración, un verdadeiro espazo de referencia para todas as persoas que queiran coñecer o noso pasado.

Que calquera veciño poida descubrir a historia da súa parroquia.

Que unha familia poida atopar información sobre os seus antepasados.

Que os nosos escolares poidan coñecer como se vivía nas terras do que hoxe é Ordes: hai cen, douscentos ou trescentos anos.

Que os mozos e mozas descubran que a historia non é algo afastado que só aparece nos libros de texto, senón que tamén está nas rúas polas que camiñan, nos lugares nos que viven e nas historias que escoitan nas súas casas.

Que a nosa biblioteca municipal se converta, cada vez máis, nun lugar no que atopar a memoria escrita do noso concello.

E que as novas tecnoloxías nos permitan poñer todo ese coñecemento ao alcance de calquera persoa, viva en Ordes ou a miles de quilómetros.

Porque tamén hai moitos ordenses espallados polo mundo que conservan un vínculo emocional moi profundo coa súa terra.

E estou seguro de que para eles poder acceder a esa memoria será tamén unha maneira de sentirse máis preto da casa.

Gustaríame especialmente que este traballo fose aberto e participativo.

Que as asociacións culturais, os centros educativos, as entidades veciñais e os propios cidadáns poidan colaborar na recuperación de fotografías, documentos, testemuños e historias.

Que os nosos maiores sexan escoitados.

Que as súas lembranzas non se perdan.

E que a nosa mocidade se implique na conservación deste patrimonio común.

Porque a historia de Ordes pertence a todos. E entre todos debemos contribuír a preservala.

E quero que saibas, Francisco, que para este labor contarás coa colaboración e co apoio institucional do Concello, dentro das posibilidades e dos medios dos que dispoñamos.

Non queremos que este nomeamento quede nun acto bonito, nunha fotografía ou na entrega dun pergamiño.

Queremos que teña continuidade.

Que dea froitos.

Que deixe publicacións, investigacións e coñecemento.

Que, co paso dos anos, poidamos mirar atrás e comprobar que este 17 de outubro de 2026 foi o inicio dunha etapa especialmente proveitosa para a recuperación e divulgación da historia do noso municipio.

E quero determe agora un instante nunha cuestión que considero fundamental.

A historia non rematou onte. A historia está acontecendo hoxe.

O Ordes que estamos construíndo neste momento será o Ordes que estudarán as próximas xeracións.

As decisións que tomamos, os cambios sociais, os proxectos que impulsamos, as dificultades que superamos e os acontecementos que vivimos formarán parte da memoria do noso concello.

Por iso é tan importante que a figura do cronista non mire unicamente cara atrás.

Tamén debe axudarnos a deixar constancia do presente.

Porque dentro de cincuenta ou cen anos haberá persoas que quederán saber como era Ordes en 2026.

Como viviamos.

Cales eran as nosas preocupacións.

Que proxectos tiñamos.

Que cousas nos facían sentir orgullosos.

E como fomos capaces de responder aos retos do noso tempo.

Nós somos hoxe protagonistas dunha historia que outros contarán mañá.

E sería unha mágoa que non soubésemos deixarlles un testemuño fiel do noso paso por ela.

Estimado Francisco:

Dentro duns minutos terei a honra de entregarche o pergamiño acreditativo e impoñerche un pin distintivo que simboliza o teu nomeamento como Cronista Oficial do Concello de Ordes.

E quero que saibas que o farei cunha enorme satisfacción persoal e institucional.

Porque hai recoñecementos que honran a quen os recibe.

Pero tamén hai recoñecementos que honran á institución que os concede.

E estou convencido de que este é un deles.

Hoxe Ordes recoñece a túa traxectoria, pero tamén expresa unha vontade colectiva: a de respectar a nosa memoria, valorar as nosas raíces e transmitir ás xeracións futuras todo aquilo que nos fai ser quen somos.

Quero rematar cunha reflexión moi sinxela.

Todos nós estamos de paso.

Os que hoxe temos responsabilidades públicas, os que traballamos nas institucións e os que participamos na vida social do noso concello sabemos que chegará un día no que outras persoas ocuparán o noso lugar.

Cambiarán os nomes, cambiarán os cargos e cambiarán as circunstancias.

Pero Ordes seguirá aquí.

Seguirán as súas parroquias, as súas aldeas, as súas rúas, o Camiño Inglés, a vía verde, o paseo fluvial Ramiro Recouso; e, sobre todo, seguirá a súa xente.

E seguirá existindo unha historia compartida que nos une.

As persoas pasamos, pero os pobos permanecen. E a súa memoria é unha das herdanzas máis valiosas que podemos deixar.

Por iso, Francisco, hoxe non che entregamos simplemente unha distinción.

Hoxe confiámosche unha parte moi importante do patrimonio de Ordes: a responsabilidade de contribuír a conservar e transmitir a súa memoria.

E facémolo coa tranquilidade de saber que esa responsabilidade queda en boas mans.

Grazas, Francisco, por todo o que xa fixeches.

Grazas por todo o que, estou seguro, aínda nos queda por descubrir e aprender contigo.

E grazas por aceptar formar parte, dun xeito tan especial, da historia institucional do noso concello.

Que nunca nos falten persoas dispostas a investigar o noso pasado, a comprender o noso presente e a axudarnos a construír o noso futuro.

Porque Ordes ten moita historia que contar.

E, sobre todo, ten moita historia aínda por escribir.

Parabéns, Francisco.

Moitas grazas a todos e a todas.

E viva Ordes!